

การสังเคราะห์งานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

A Synthesis of Graduate Research Studies in the Educational Measurement and Evaluation Program of the School of Educational Studies, Sukhothai Thammathirat Open University

วรรณดี แสงประทีปทอง¹ สมคิด พรหมจ้อย²

Vandee Sangprateepthong¹ Somkid Promjouy²

¹ รองศาสตราจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

² รองศาสตราจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

บทคัดย่อ

การสังเคราะห์งานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์คุณลักษณะของงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2) สังเคราะห์งานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา และ 3) ศึกษาแนวโน้มของงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างการวิจัย ประกอบด้วย วิทยานิพนธ์ การศึกษาค้นคว้าอิสระ และคฤนิพนธ์ ระดับบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่จัดพิมพ์ ระหว่างปีการศึกษา 2545 ถึง 2556 จำนวนทั้งหมด 163 เรื่อง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสังเคราะห์งานวิจัย 1 ฉบับ และแนวการสนทนากลุ่ม รวบรวมข้อมูลจากวิทยานิพนธ์ การศึกษาค้นคว้าอิสระ และคฤนิพนธ์ แขนงวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษาทั้งหมด ตั้งแต่ปีการศึกษา 2545 ถึง 2556 จากสำนักบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ ความถี่ ร้อยละ และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย สรุปได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะของงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา งานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาจำแนกตามเนื้อหาสาระ/ประเด็นที่ศึกษา พบว่า วิทยานิพนธ์ส่วนใหญ่เป็นการพัฒนาเครื่องมือวัด รองลงมาได้แก่ การพัฒนาตัวบ่งชี้ เกณฑ์ และมาตรฐานการประเมิน งานการศึกษาค้นคว้าอิสระส่วนใหญ่เป็นการประเมินหลักสูตร รองลงมาคือ การประเมินโครงการ ส่วนคฤนิพนธ์เป็นการพัฒนารูปแบบ และการพัฒนาระบบจำนวนใกล้เคียงกัน ประเภทของงานวิจัย ส่วนใหญ่เป็นการวิจัยและพัฒนา รองลงมาเป็นการวิจัยเชิงประเมิน ส่วนใหญ่ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง การได้มาของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ได้มาแบบเจาะจง สำหรับงานวิจัยที่ใช้การสุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยใช้แบบสัมภาษณ์มากที่สุด รองลงมาใช้แบบสอบถาม และแบบทดสอบตามลำดับ สถิติที่ใช้ในการวิจัยพบว่าส่วนใหญ่ใช้สถิติพรรณนา และการวิเคราะห์เนื้อหา

2. ผลการสังเคราะห์งานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา พบว่า

1) วิทยานิพนธ์มีทั้งหมด 127 เรื่อง ประเด็น/เนื้อหาที่ศึกษาส่วนใหญ่เป็นการพัฒนานวัตกรรมการทางการประเมินได้แก่ การพัฒนาเครื่องมือวัด การพัฒนาตัวชี้วัด เกณฑ์ และมาตรฐาน การพัฒนาระบบสารสนเทศ การพัฒนารูปแบบ/ระบบ รองลงไปเป็นการประเมินเป้าหมายต่าง ๆ ได้แก่ การประเมินนโยบาย และโครงการ การประเมินหลักสูตร การประเมินงาน หรือกิจกรรมต่าง ๆ และการประกันคุณภาพการศึกษา

2) การศึกษาค้นคว้าอิสระมีทั้งหมด 25 เรื่อง เป็นงานวิจัยเชิงประเมิน ส่วนใหญ่ประเมินหลักสูตรสถานศึกษา รองลงไปเป็นการประเมินโครงการที่ดำเนินงานในสถานศึกษา

3) คุุญญินิพนธ์มีทั้งหมด 11 เรื่อง เป็นงานวิจัยและพัฒนาทุกเรื่อง โดยเป็นการพัฒนาระบบประเมิน/ระบบประกันคุณภาพ และการพัฒนารูปแบบการประเมิน/รูปแบบการประกันคุณภาพ

3. แนวโน้มงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา เป็นงานวิจัยเกี่ยวกับวิธีวิทยาการประเมิน และการนำวิธีวิทยาการประเมินไปประยุกต์ใช้กับประเด็นเนื้อหาใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นในวงการศึกษ โดยงานวิจัยแต่ละระดับ ได้แก่ วิทยานิพนธ์ การศึกษาค้นคว้าอิสระ และคุุญญินิพนธ์ ทำใน theme เดียวกันได้ ความแตกต่างของงานแต่ละกลุ่มอยู่ที่ ความซับซ้อน ความเป็นนวัตกรรม และความยั่งยืนของงานวิจัย

คำสำคัญ การสังเคราะห์งานวิจัยบัณฑิตศึกษา การวัดและประเมินผลการศึกษา ศึกษาศาสตร์

Abstract

The objectives of this synthesis of graduate research studies are (1) to analyze the characteristics of graduate research studies in the Educational Measurement and Evaluation Program of the School of Educational Studies, Sukhothai Thammathirat Open University (STOU); (2) to synthesize the findings of graduate research studies in the Educational Measurement and Evaluation Program; and (3) to study the trends of graduate research studies in the Educational Measurement and Evaluation Program.

The research samples consist of 163 dissertations, theses, and independent studies conducted during B.E. 2545 – B.E. 2556 by graduate students in the Educational Measurement and Evaluation Program of the School of Educational Studies, STOU. The employed research instruments are research synthesis form and focus group discussion. Data are collected from all dissertations, theses, and independent studies on educational measurement and evaluation conducted during B.E. 2545 – B.E. 2556 and are available in the Office of Documentation and Information of STOU. Data are analyzed by using the frequency, percentage, and content analysis.

Conclusions from research findings are as follows:

1. Analysis results of characteristics of the graduate research studies as classified by their contents and issues of studies showed that the most prevalent contents of the majority of theses are those on development of measuring instruments, followed by the contents on development of indicators, criteria, and evaluation standards; the most prevalent contents of the majority of independent studies are those on curriculum evaluation, followed by

project evaluation; while the most prevalent contents of dissertations are those on development of models and development of systems that appeared in about equal numbers of dissertations. As for types of research studies, the majority of them are of the research and development type, followed by those of evaluation research. The majority of research studies obtain their data from research samples that are purposively selected. As for research studies that employ randomized research samples, the majority of employed method of research sampling is that of stratified random sampling. Regarding the employed research instruments, the most often employed research instrument is the interview structure, followed by the questionnaire, and the test, respectively. As for methods of data analysis, it is found that the majority of studies employ descriptive statistics and content analysis.

2. Synthesis results of findings of graduate research studies in the Educational Measurement and Evaluation Program are as follows:

(1) The total number of 126 theses is synthesized. The prevalent contents/issues being studied are those on development of evaluation innovations, namely, development of measuring instruments; development of indicators, criteria, and standards; development of information systems; development of models/systems. The next most prevalent contents/issues are those on evaluation of targets, namely, evaluation of policies and projects, curriculum evaluation, work or activities evaluation, and educational quality evaluation.

(2) The total number of 25 independent studies is synthesized. All of them are evaluative research. The majority of studies are on school-based curriculum evaluation, followed by evaluation of school-based projects.

(3) The total number of 11 dissertations is synthesized. All of them are research and development studies with contents on development of evaluation systems/quality assurance systems, and development of evaluation models/quality assurance models.

3. Regarding the trends of graduate research studies in the Educational Measurement and Evaluation Program, the prevalent trend is that of conducting research on evaluation methodology and application of evaluation methodology on new issues and contents that occur in Thai education. Research studies at each level, i.e. thesis, independent study, and dissertation can be conducted on the same theme with different levels of complexity, innovativeness, and sustainability of the studies.

Keywords: Synthesis of research, Graduate studies, Educational Measurement and Evaluation,

Educational studies

ความสำคัญของปัญหาการวิจัย

การวิจัยเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาและแก้ปัญหาการดำเนินงานในทุกสาขา และเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาประเทศ รวมทั้งเป็นเครื่องชี้นำสังคม ผู้ที่มีประสบการณ์ในการศึกษาวิจัยจึงเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าเทียบเท่านานาชาติอารยประเทศ ดังนั้น การวิจัยทางการศึกษาจึงถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการปฏิรูปการศึกษา เนื่องจากการวิจัยเป็นกระบวนการที่จะนำมาซึ่งข้อค้นพบใหม่ ๆ ที่ก่อให้เกิดประโยชน์ ซึ่งหากได้มีการนำผลการวิจัยที่ค้นพบมาใช้ จะเป็นประโยชน์ต่อวงการการศึกษาเป็นอย่างมาก

วิทยานิพนธ์ การศึกษาค้นคว้าอิสระและคุณนิพนธ์ เป็นเอกสารที่เขียนโดยนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ซึ่งได้พรรณนาขั้นตอน วิธีการ และผลการศึกษาวิจัยที่ค้นคว้าวิจัยมา โดยเขียนอย่างเป็นระบบ มีแบบแผน วิทยานิพนธ์และคุณนิพนธ์ถือเป็นงานภาคบังคับในการสำเร็จการศึกษา ซึ่งปัจจุบันมีสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนในระดับบัณฑิตศึกษาและผลิตงานวิจัยอยู่เป็นจำนวนมาก ด้วยเหตุนี้การสังเคราะห์งานวิจัยนอกจากจะช่วยสร้างองค์ความรู้ใหม่แล้วยังเป็นประโยชน์ต่อการสรุปรวมรายงานการวิจัยและการวางแผนดำเนินการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยต้องมีการทบทวนข้อค้นพบ หลักการ ทฤษฎีที่มีอยู่แล้ว ก่อนที่จะสร้างองค์ความรู้ใหม่เพิ่มเติม เพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนของการศึกษาและเพื่อนำข้อบกพร่องของงานวิจัยที่มีอยู่แล้วมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ได้งานวิจัยที่มีคุณภาพ

แขนงวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เปิดสอนในระดับบัณฑิตศึกษามาตั้งแต่ปีการศึกษา 2544 จัดการเรียนการสอนโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษาให้มีวุฒิการศึกษาสูงขึ้น เป็นการเพิ่มพูนวิทยฐานะและความรู้ความสามารถในวิชาการ และผลิตบุคลากรทางการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม รวมทั้งให้บริการทางวิชาการและเผยแพร่ความรู้ทางการศึกษาแก่ชุมชนและสังคม ซึ่งนับถึงปัจจุบันนี้ (พ.ศ. 2557) แขนงวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช มีวิทยานิพนธ์ การศึกษาค้นคว้าอิสระ และคุณนิพนธ์ของบัณฑิตที่จบหลักสูตรและตีพิมพ์เผยแพร่แล้ว ระหว่างปีการศึกษา 2545 ถึง ปีการศึกษา 2556 จำนวน 163 เรื่อง ดังนั้น คณะผู้วิจัยในฐานะที่เป็นคณาจารย์ แขนงวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช จึงสนใจที่จะสังเคราะห์งานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช โดยวิเคราะห์คุณลักษณะของงานวิจัย และดำเนินการสังเคราะห์งานวิจัยในด้านต่าง ๆ เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ ๆ ในศาสตร์ด้านการวัดและประเมินผลทางการศึกษา และให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประเด็นปัญหาวิจัยในระดับบัณฑิตศึกษาที่ควรจะเป็นในอนาคต นอกจากนี้ผลจากการวิจัยในครั้งนี้จะทำให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ อันจะเป็นประโยชน์ต่อคณาจารย์ แขนงวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา และผู้สนใจนำไปใช้เป็นแนวทางในการต่อยอดความรู้ด้านการวิจัย และเป็นสารสนเทศสำหรับการค้นคว้างานวิจัย รวมทั้งเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทางการจัดการศึกษาได้นำองค์ความรู้/นวัตกรรมไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการจัดการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์คุณลักษณะของงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
2. เพื่อสังเคราะห์งานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
3. เพื่อศึกษาแนวโน้มของงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ขอบเขตการวิจัย

1. การวิจัยนี้ เป็นการสังเคราะห์วิทยานิพนธ์ การศึกษาค้นคว้าอิสระ และวิทยานิพนธ์ ระดับบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ของนักศึกษา ตั้งแต่รุ่นแรกที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2544 ถึงภาคการศึกษาพิเศษ ปีการศึกษา 2556 ทุกคน
2. การสังเคราะห์งานวิจัย ครอบคลุมในด้านข้อมูลพื้นฐานของงานวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย และผลการวิจัย องค์ความรู้/นวัตกรรมของงานวิจัย รวมทั้งแนวโน้มการวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา ด้านการวัดและประเมินผลทางการศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ งานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ทุกเรื่อง ตั้งแต่ปีการศึกษา 2545 ถึง 2556 ประกอบด้วยวิทยานิพนธ์ 127 เรื่อง การศึกษาค้นคว้าอิสระ 25 เรื่อง และวิทยานิพนธ์ 11 เรื่อง จำนวนรวมทั้งหมด 163 เรื่อง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสังเคราะห์งานวิจัย 1 ฉบับ และแนวการสนทนากลุ่ม แบบสังเคราะห์งานวิจัย แบ่งเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ ชื่อผู้วิจัย ชื่อเรื่อง ปีที่พิมพ์ รุ่นปีการศึกษา กลุ่มของงานวิจัย

ตอนที่ 2 รายละเอียดของงานวิจัย ได้แก่ เนื้อหาสาระ/ประเด็นที่ศึกษา ประเภทงานวิจัย รูปแบบการประเมิน กลุ่มที่ศึกษา วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 3 ผลการวิจัย

แบบสังเคราะห์งานวิจัย ได้รับการตรวจสอบความสอดคล้องของรายการที่บันทึก กับประเด็นการวิจัยโดยอาจารย์ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา 3 คน และตรวจสอบความชัดเจนของแบบสังเคราะห์งานวิจัยโดยนักวิจัย 2 คน นำไปใช้บันทึกข้อมูลงานวิจัยชุดเดียวกัน และได้ผลการบันทึกที่สอดคล้องกัน

แนวการสนทนากลุ่ม ประกอบด้วยประเด็นคำถาม แนวโน้มและทิศทางการทำวิทยานิพนธ์ การศึกษาค้นคว้าอิสระ และวิทยานิพนธ์ด้านการประเมินผลการศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการ ดังนี้

1. รวบรวมรายชื่อวิทยานิพนธ์ การศึกษาค้นคว้าอิสระ และคุยฎีนิพนธ์ แขนงวิชาการวัดและประเมินผล การศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชทั้งหมด ตั้งแต่ปีการศึกษา 2545 ถึง 2556 จาก สำนักบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
2. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของงานวิจัย และกรอกข้อมูลงานวิจัยลงในแบบสังเคราะห์งานวิจัย ตรวจสอบ ความถูกต้องของการกรอกข้อมูลจนได้ข้อมูลที่ถูกต้อง
3. สรุปลงข้อค้นพบที่ได้จากการวิเคราะห์งานวิจัย เพื่อนำมาแจกแจงตามประเด็นเนื้อหา
4. ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูล เพื่อดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป
5. จัดประชุมสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวัดและประเมินผล ประกอบด้วยอาจารย์ และผู้บริหาร หน่วยงานผู้ใช้บัณฑิต เพื่อเสนอแนวโน้มของงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาการวัดและประเมินผล การศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์โดยใช้ ความถี่ ร้อยละ ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพ วิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะของงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา งานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาจำแนกตามเนื้อหาสาระ/ประเด็นที่ศึกษา พบว่า วิทยานิพนธ์ส่วนใหญ่เป็นการ พัฒนาเครื่องมือวัด รองลงมาได้แก่ การพัฒนาตัวชี้วัด เกณฑ์ และมาตรฐานการประเมิน งานการศึกษาค้นคว้าอิสระ ส่วนใหญ่เป็นการประเมินหลักสูตร รองลงมาคือการประเมิน โครงการ ส่วนคุยฎีนิพนธ์เป็นการพัฒนารูปแบบ และการพัฒนาระบบจำนวนใกล้เคียงกัน ประเภทของงานวิจัย ส่วนใหญ่เป็นการวิจัยและพัฒนา รองลงมาเป็นการวิจัย เชิงประเมิน ส่วนใหญ่ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง การได้มาของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ได้มาแบบเจาะจง สำหรับ งานวิจัยที่ใช้การสุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยใช้แบบสัมภาษณ์มากที่สุด รองลงมาใช้แบบสอบถาม และแบบทดสอบตามลำดับ สถิติที่ใช้ในการวิจัยพบว่าส่วนใหญ่ใช้สถิติพรรณนา และการวิเคราะห์เนื้อหา มีงานวิจัยน้อยเรื่องที่ใช้สถิติอ้างอิง

2. ผลการสังเคราะห์งานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา

2.1 ข้อค้นพบจากวิทยานิพนธ์

(1) การพัฒนาเครื่องมือวัด มีงานวิจัย 33 เรื่อง เป็น การพัฒนาแบบทดสอบวินิจฉัย 6 เรื่อง การพัฒนา แบบประเมินการอ่าน ทิศวิเคราะห์และเขียน 6 เรื่อง การพัฒนาเครื่องมือวัดคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่ พึงประสงค์ 7 เรื่อง การพัฒนาแบบประเมินทักษะ 11 เรื่อง และการพัฒนาแบบประเมินความสามารถในการ จัดการเรียนการสอน 3 เรื่อง การกำหนดวัตถุประสงค์การวิจัย ส่วนใหญ่กำหนดวัตถุประสงค์การวิจัยเป็น 2 ข้อ คือ เพื่อสร้างแบบวัดหรือแบบทดสอบ และเพื่อตรวจสอบคุณภาพแบบวัดหรือแบบทดสอบ การตรวจสอบคุณภาพ

ของเครื่องมือวัด ส่วนใหญ่ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในด้านความตรง ความเที่ยง ความยาก และอำนาจ
จำแนกตามประเภทของเครื่องมือวัด

(2) การพัฒนาตัวชี้วัด เกณฑ์ และมาตรฐาน มุ่งงานวิจัย 30 เรื่อง จำแนกเป็น การพัฒนาตัวชี้วัด 18 เรื่อง
การพัฒนาเกณฑ์การประเมิน 9 เรื่อง และการพัฒนามาตรฐานการประเมิน 3 เรื่อง การกำหนดวัตถุประสงค์การวิจัย
ส่วนใหญ่กำหนดวัตถุประสงค์การวิจัยเป็น 2 ข้อ คือ เพื่อสร้างตัวชี้วัด เกณฑ์ และมาตรฐานการประเมิน และเพื่อ
ตรวจสอบคุณภาพของตัวชี้วัด เกณฑ์ และมาตรฐานการประเมิน การตรวจสอบคุณภาพของตัวชี้วัด เกณฑ์ และ
มาตรฐานการประเมิน ส่วนใหญ่ตรวจสอบคุณภาพในด้านความเหมาะสม ความตรง และความเที่ยง

(3) การประเมินนโยบาย และ โครงการ มุ่งงานวิจัยจำนวน 18 เรื่อง จำแนกเป็นการประเมินนโยบาย 2
เรื่อง และประเมินโครงการ 16 เรื่อง กำหนดวัตถุประสงค์การประเมิน กำหนดโดยอิงรูปแบบประเมินเชิงระบบ 16
เรื่อง รูปแบบชิปปี้ 1 เรื่อง และไม่อิงรูปแบบประเมิน 1 เรื่อง ประเด็นที่ศึกษา ได้แก่ บริบทของโครงการ ปัจจัย
เบื้องต้นของโครงการ กระบวนการดำเนินโครงการ และผลผลิตของโครงการ ผลการประเมินนโยบาย และ
โครงการ พบว่า บริบท ปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการดำเนินโครงการ และผลผลิตของโครงการ ส่วนใหญ่อยู่ใน
ระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมิน

(4) การประเมินหลักสูตร ส่วนใหญ่เป็นหลักสูตรสถานศึกษา กำหนดวัตถุประสงค์การประเมินโดย
อิงรูปแบบประเมินเชิงระบบ 6 เรื่อง รูปแบบชิปปี้ 5 เรื่อง และรูปแบบการประเมินแบบเสริมพลัง 1 เรื่อง ประเด็น
ที่ศึกษา ได้แก่ บริบทของหลักสูตร ปัจจัยเบื้องต้นของหลักสูตร กระบวนการใช้หลักสูตร และ ผลผลิตของ
หลักสูตร ผลการประเมินหลักสูตร พบว่า บริบท ปัจจัยเบื้องต้น และกระบวนการใช้หลักสูตร ส่วนใหญ่มีความ
พร้อมและเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมิน ผลผลิตของหลักสูตร ผ่านเกณฑ์การประเมิน แต่บาง
หลักสูตร ผลผลิตของหลักสูตร โดยเฉพาะผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน

(5) การพัฒนาระบบสารสนเทศ มุ่งงานวิจัย 8 เรื่อง จำแนกเป็น การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการ
ประกันคุณภาพการศึกษา 5 เรื่อง การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อประเมินคำรับรองการปฏิบัติราชการ การพัฒนา
ระบบสารสนเทศเพื่อการประเมินการปฏิบัติงาน และการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการประเมินทักษะชีวิต อย่าง
ละ 1 เรื่อง ผลการวิจัย พบว่า ระบบสารสนเทศที่พัฒนาขึ้น ส่วนใหญ่ ประกอบด้วย ด้านการนำข้อมูลเข้า ด้านการ
ประมวลผล และด้านการรายงานผลหรือผลลัพธ์ ผลการตรวจสอบคุณภาพของระบบสารสนเทศที่พัฒนาขึ้น พบว่า
ระบบที่พัฒนาตรงกับความต้องการของผู้ใช้ สะดวกต่อการนำเข้าข้อมูล ง่ายต่อการปรับปรุงให้ทันสมัย มีความ
ยืดหยุ่น ประมวลผลถูกต้อง รวดเร็วและแม่นยำ

(6) การประกันคุณภาพการศึกษา มุ่งงานวิจัย 5 เรื่อง เป็นการประเมินการประกันคุณภาพภายใน
สถานศึกษา 4 เรื่อง และการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน 1 เรื่อง การกำหนดวัตถุประสงค์การวิจัย
กำหนดโดยอิงรูปแบบประเมินเชิงระบบ 4 เรื่อง และเป็นงานวิจัยและพัฒนา 1 เรื่อง ประเด็น ตัวชี้วัดหรือตัวแปรที่
ศึกษา ได้แก่ ปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการดำเนินงาน และ ผลผลิต ผลการประเมิน พบว่า ปัจจัยเบื้องต้น
กระบวนการดำเนินงาน และผลผลิต ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมิน

(7) การพัฒนารูปแบบ/ระบบ มุ่งงานวิจัย 5 เรื่อง จำแนกเป็น การพัฒนารูปแบบประเมิน 1 เรื่อง การพัฒนาระบบประเมิน 2 เรื่อง การพัฒนาระบบควบคุมคุณภาพ 1 เรื่อง การพัฒนาระบบคลังข้อสอบ 1 เรื่อง การกำหนดวัตถุประสงค์การวิจัย ส่วนใหญ่กำหนดเป็น 2 ข้อ คือ เพื่อสร้างรูปแบบ/ระบบ และเพื่อตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบ/ระบบ การตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบ/ระบบ ส่วนใหญ่ตรวจสอบคุณภาพในด้านความเหมาะสม ความตรง ความเป็นไปได้ ความถูกต้อง และความเป็นประโยชน์

2.2 ข้อค้นพบจากการศึกษาค้นคว้าอิสระ จากการศึกษาค้นคว้าอิสระทั้งหมด 25 เรื่อง เป็นงานวิจัยเชิงประเมิน โดยประเมินหลักสูตร 15 เรื่อง ประเมินโครงการ 8 เรื่อง และติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษา 2 เรื่อง ข้อค้นพบจากการศึกษามีดังนี้

(1) การประเมินหลักสูตร รวม 15 เรื่อง ส่วนใหญ่ ได้แก่ หลักสูตรสถานศึกษา ทั้งระดับปฐมวัย ประถมศึกษาตอนปลาย มัธยมศึกษาตอนต้น และ มัธยมศึกษาตอนปลาย วัตถุประสงค์การประเมิน กำหนดโดยอิงรูปแบบเชิงระบบ 9 เรื่อง และรูปแบบชิปปี้ 1 เรื่อง และไม่อิงรูปแบบประเมิน 5 เรื่อง ประเด็นหรือตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่บริบทของหลักสูตร ปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการดำเนินงาน ผลผลิต และ ปัญหาอุปสรรค วิธีการสรุปผลการประเมิน สรุปโดยระบุระดับของการประเมิน สรุปว่าผ่านหรือไม่ผ่านเกณฑ์ประเมิน และสรุปรวมทั้งระดับและการผ่านหรือไม่ผ่านเกณฑ์ประเมิน ผลการประเมินหลักสูตร พบว่า บริบท ปัจจัยเบื้องต้น และกระบวนการใช้หลักสูตร ส่วนใหญ่ อยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมิน

(2) การประเมิน โครงการ โครงการที่ประเมินรวม 8 โครงการ เป็น โครงการที่ดำเนินงานในสถานศึกษา วัตถุประสงค์การประเมิน กำหนดโดยอิงรูปแบบประเมิน เชิงระบบทั้ง 6 เรื่อง และไม่อิงรูปแบบประเมิน 2 เรื่อง ประเด็นหรือตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการดำเนินงาน และ ผลผลิต วิธีการสรุปผลการประเมิน สรุปโดยระบุระดับของการประเมิน สรุปว่าผ่านหรือไม่ผ่านเกณฑ์ประเมิน และสรุปรวมทั้งระดับและการผ่านหรือไม่ผ่านเกณฑ์ประเมิน ผลการประเมิน พบว่า ปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการดำเนินโครงการ และผลผลิตของโครงการอยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมิน

2.3 ข้อค้นพบจากคหุณินพนธ์ จากคหุณินพนธ์แขนงวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษาทั้งหมด 11 เรื่อง เป็นงานวิจัยและพัฒนาทุกเรื่อง โดยเป็นการพัฒนาระบบประเมิน/ระบบประกันคุณภาพ 5 เรื่อง และเป็นการพัฒนารูปแบบการประเมิน/รูปแบบการประกันคุณภาพ 6 เรื่อง

(1) ผลการวิจัย ได้ระบบและรูปแบบการประเมิน 11 ระบบ/รูปแบบ ดังนี้ ระบบประเมิน 3 ระบบ ระบบประกันคุณภาพภายใน 2 ระบบ รูปแบบการประเมิน 5 รูปแบบ รูปแบบการประกันคุณภาพ 1 รูปแบบ รูปแบบประเมินที่พัฒนา ประกอบด้วย องค์ประกอบ 5 – 7 องค์ประกอบ โดยส่วนใหญ่ ได้รูปแบบที่ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ เป้าหมาย/วัตถุประสงค์ของการประเมิน สิ่งที่มีประเมิน ตัวชี้วัดและเกณฑ์การประเมิน วิธีการประเมิน การรายงานผลการประเมิน/ให้ข้อมูลย้อนกลับ ส่วนระบบประเมินที่พัฒนาส่วนใหญ่ มีองค์ประกอบ 3 องค์ประกอบ ประกอบด้วย ปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการ และ ผลลัพธ์

(2) ผลการตรวจสอบคุณภาพระบบ/รูปแบบที่พัฒนา การตรวจสอบคุณภาพระบบ/รูปแบบที่พัฒนา ตรวจสอบใน 4 ด้าน ได้แก่ ความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ผลการตรวจสอบ พบว่า ระบบ/รูปแบบ ที่พัฒนาทุกระบบ/รูปแบบ มีคุณภาพทั้ง 4 ด้าน

3. แนวโน้มของการวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา เป็นดังนี้

3.1 ลักษณะงานวิจัยแต่ละระดับ งานที่จะศึกษาเป็นการศึกษาค้นคว้าอิสระ วิทยานิพนธ์หรือคหฤนิพนธ์ มี theme เดียวกัน ความแตกต่างอยู่ที่ ความซับซ้อน ความเป็นนวัตกรรม และความยั่งยืนของสิ่งที่ทำ กล่าวคือ

ความซับซ้อน (Complicity) การศึกษาค้นคว้าอิสระศึกษาประเด็นง่ายๆ วิทยานิพนธ์ศึกษาประเด็นที่ยากขึ้น ส่วนคหฤนิพนธ์ เน้นความคมของวิชาต้องสร้างองค์ความรู้

ความเป็นนวัตกรรม (Innovation) การศึกษาค้นคว้าอิสระไม่เน้นนวัตกรรม อาจทำตามความต้องการของหน่วยงาน วิทยานิพนธ์เน้นนวัตกรรมมากขึ้น คหฤนิพนธ์เน้นความแปลกใหม่ ความเป็นต้นแบบของนวัตกรรม

ความยั่งยืน (Sustainability) นวัตกรรมที่สร้างขึ้นควรมีความยั่งยืน สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

3.2 ประเด็นเนื้อหาที่ควรวิจัย แบ่งได้ 2 กลุ่ม ได้แก่ วิธีวิทยาการประเมิน และการประยุกต์ใช้การประเมิน

วิธีวิทยาการประเมิน ประเด็นเนื้อหาที่สามารถทำวิจัยในอนาคต ได้แก่ การสร้างเครื่องมือวัด ทั้งด้านความรู้ (Knowledge) ความรู้สึก (Affective) และการปฏิบัติ (Performance) โดยเฉพาะเครื่องมือวัดด้านความรู้สึก และการปฏิบัติ การพัฒนาตัวชี้วัด เกณฑ์และมาตรฐานการประเมิน ตามประเด็นเนื้อหาใหม่ๆ การพัฒนาระบบ/รูปแบบ การพัฒนาบุคลากรด้านการวัดและประเมินผล การพัฒนาระบบสารสนเทศ/การพัฒนาโปรแกรมฐานข้อมูลงานวิจัยด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา

การประยุกต์ใช้การประเมิน เป็นการนำวิธีวิทยาการประเมินไปประยุกต์ใช้ในการประเมินเป้าหมายต่าง ๆ ได้แก่ การประเมิน นโยบาย แผนงาน โครงการ โดยเฉพาะประเด็นใหม่ ๆ การติดตามประเมินครู (Teacher Assessment) การติดตามผลการดำเนินงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ การประเมินความพร้อมในการกระจายอำนาจทางการศึกษาให้ท้องถิ่น การประเมินองค์กรหรือการประเมินหน่วยงาน และการประกันคุณภาพการศึกษา

อภิปรายผล

ข้อค้นพบจากการสังเคราะห์งานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปราย ดังนี้

1. คุณลักษณะงานวิจัย งานวิจัยแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ วิทยานิพนธ์ (127 เรื่อง) การศึกษาค้นคว้าอิสระ (25 เรื่อง) และคหฤนิพนธ์ (11 เรื่อง) วิทยานิพนธ์ส่วนใหญ่ ประมาณ 2 ใน 3 ของทั้งหมดเป็นการพัฒนาเครื่องมือวัด พัฒนาตัวชี้วัด เกณฑ์และมาตรฐานการประเมิน รวมทั้งการพัฒนารูปแบบประเมิน ซึ่งเป็นงานวิจัยที่พัฒนานวัตกรรม วิทยานิพนธ์ส่วนที่เหลือ เป็นการประเมินเป้าหมายต่าง ๆ ได้แก่ นโยบาย โครงการ หลักสูตร และอื่น ๆ

สำหรับการศึกษาค้นคว้าอิสระ งานวิจัยทั้งหมดเป็นการประเมิน โดยประเมินหลักสูตรสถานศึกษาเป็นส่วนใหญ่ (2 ใน 3 ของงานวิจัยทั้งหมด) และที่เหลือเป็นการประเมินโครงการ ส่วนคุณูปนิพนธ์เป็นการพัฒนาระบบประเมิน และงานพัฒนารูปแบบประเมินจำนวนพอ ๆ กัน เมื่อเปรียบเทียบลักษณะของงานวิจัยทั้ง 3 กลุ่มในแง่ความซับซ้อน ความเป็นนวัตกรรม และความยั่งยืน สรุปได้ว่า

กลุ่มงาน	ลักษณะงานวิจัย		
	ความซับซ้อน	ความเป็นนวัตกรรม	ความยั่งยืน
การศึกษาค้นคว้าอิสระ	ไม่ซับซ้อน	ไม่มีนวัตกรรม เป็นการประยุกต์ใช้ศาสตร์ด้านการประเมิน	ผลการวิจัยค่อนข้างจะจางเฉพาะกลุ่ม
วิทยานิพนธ์	ส่วนใหญ่ซับซ้อน	ส่วนใหญ่ได้นวัตกรรม	ผลวิจัยมีความยั่งยืนเป็นส่วนใหญ่
คุณูปนิพนธ์	ซับซ้อน	ได้นวัตกรรมทุกเรื่อง	ผลการวิจัยนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน

ลักษณะของงานวิจัยที่ผ่านมาสอดคล้องกับผลการสนทนากลุ่มประเด็นแนวโน้มของงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา โดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวัดและประเมินผล ที่เห็นว่างานวิจัยของนักศึกษาไม่ว่าระดับใดมี theme เดียวกัน แต่ความแตกต่างของงานอยู่ที่ความซับซ้อนของงาน ความเป็นนวัตกรรม และความยั่งยืนของสิ่งที่ศึกษา โดยประเด็นของความซับซ้อน การศึกษาค้นคว้าอิสระศึกษาประเด็นง่าย ๆ วิทยานิพนธ์ศึกษาประเด็นที่ซับซ้อนขึ้น และคุณูปนิพนธ์ ต้องสร้างองค์ความรู้ เน้นความคมของวิชา

เมื่อพิจารณาในแง่ความเป็นนวัตกรรม การศึกษาค้นคว้าอิสระไม่เน้นนวัตกรรม วิทยานิพนธ์เน้นนวัตกรรมมากขึ้น คุณูปนิพนธ์เน้นความแปลกใหม่ของนวัตกรรม ซึ่งจะเห็นว่าการศึกษาค้นคว้าอิสระเป็นงานประเมินงานในหน่วยงานของผู้วิจัยทั้งประเมินหลักสูตรสถานศึกษา และประเมินโครงการที่สถานศึกษาดำเนินการ วิทยานิพนธ์มีการพัฒนางานที่เป็นนวัตกรรมเป็นส่วนใหญ่ ได้แก่เครื่องมือวัด ตัวชี้วัด เกณฑ์ มาตรฐานการประเมิน และระบบสารสนเทศเพื่อการประเมิน ส่วนคุณูปนิพนธ์เป็นการพัฒนานวัตกรรมทุกเรื่อง

ในประเด็นของความยั่งยืน ผลงานจากการศึกษาค้นคว้าอิสระ ไม่มีนวัตกรรม ผลการวิจัยมีความเฉพาะเจาะจงกลุ่มที่ทำในช่วงเวลาที่วิจัย วิทยานิพนธ์ได้ผลงานที่เป็นนวัตกรรม ใช้ได้ยั่งยืน รวมทั้งคุณูปนิพนธ์ ซึ่งพัฒนานวัตกรรมทุกเรื่อง สามารถนำไปใช้ได้โดยมีความยั่งยืนมากขึ้น

2. ประเด็นเนื้อหาที่วิจัย เมื่อพิจารณาจำแนกตามกลุ่มงานวิจัย พบว่า วิทยานิพนธ์ มีการวิจัยในประเด็นการพัฒนาเครื่องมือวัดมากที่สุด รองลงไปคือการพัฒนาตัวชี้วัด เกณฑ์ และมาตรฐานการประเมิน และการประเมินนโยบาย โครงการ หลักสูตร ตามลำดับ โดยมีการวิจัยประเด็นอื่น ๆ บ้างแต่ไม่มากนัก สำหรับการศึกษาค้นคว้า

อิสระ เป็นการประเมินหลักสูตรประมาณ 2 ใน 3 ของงานทั้งหมด โดยมีการประเมินโครงการ ประมาณ 1 ใน 3 ของงานทั้งหมด ส่วนคุณนิตินิพนธ์เป็นการพัฒนารูปแบบประเมิน และการพัฒนาระบบประเมินในจำนวนใกล้เคียงกัน เมื่อพิจารณางานวิจัยทุกกลุ่ม สามารถจำแนกประเด็นเนื้อหาที่วิจัยได้ 2 กลุ่มใหญ่ ๆ ได้แก่ วิธีวิทยาการประเมิน และการประยุกต์ใช้วิธีวิทยาการประเมิน กล่าวคือ การศึกษาค้นคว้าอิสระเป็นการประยุกต์ใช้วิธีการประเมินในการประเมินเป้าหมายต่าง ๆ ได้แก่ หลักสูตร นโยบาย และ โครงการ วิทยานิพนธ์ด้านวิธีวิทยาการประเมิน ได้แก่ การพัฒนาเครื่องมือวัด การพัฒนาตัวชี้วัด เกณฑ์และมาตรฐานการประเมิน ซึ่งมีจำนวนมากที่สุด และประยุกต์ใช้วิธีการประเมินในการประเมินหลักสูตร นโยบายและโครงการ ส่วนคุณนิตินิพนธ์เป็นการใช้วิธีวิทยาการประเมินในการพัฒนาระบบประเมินรวมทั้งรูปแบบประเมิน กล่าวโดยสรุปได้ว่างานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาแขนงวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษาที่เป็นการศึกษาค้นคว้าอิสระเป็นงานที่นำวิธีวิทยาการประเมินไปประยุกต์ใช้ในการประเมินเป้าหมายต่าง ๆ ในหน่วยงานทุกเรื่อง วิทยานิพนธ์มีการนำวิธีวิทยาการประเมินไปประยุกต์ใช้ในการประเมินบางส่วน แต่ส่วนใหญ่เป็นการใช้วิธีวิทยาการประเมินในการพัฒนานวัตกรรม เช่น เครื่องมือวัด ตัวชี้วัด เกณฑ์ และมาตรฐานการประเมิน สำหรับคุณนิตินิพนธ์เป็นการนำวิธีวิทยาการประเมินไปใช้ในการพัฒนานวัตกรรมที่เป็นรูปแบบประเมิน และระบบประเมินทางการศึกษา

จากการสังเคราะห์งานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา วิชาเอกการประเมินการศึกษา พบว่า งานวิจัยทั้ง 3 กลุ่ม ได้แก่ วิทยานิพนธ์ การศึกษาค้นคว้าอิสระ และคุณนิตินิพนธ์ มีประเด็นเรื่องที่ทำวิจัยประเด็นเดียวกัน คือ การประเมินทางการศึกษา ทั้งในด้านการพัฒนานวัตกรรมที่จะใช้ในการประเมินทางการศึกษา และการประยุกต์ใช้วิธีวิทยาการประเมินไปใช้ในการประเมินเป้าหมายต่าง ๆ ทั้งนี้เนื่องจากหลักสูตรที่เปิดสอน เป็นหลักสูตรการประเมินการศึกษา ชุดวิชาพื้นฐานที่กำหนดให้นักศึกษาเรียน คือ ชุดวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา ชุดวิชาอื่น ๆ ได้แก่ การประเมินและการจัดการโครงการประเมิน (ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็นวิธีวิทยาการประเมินทางการศึกษา) การพัฒนาเครื่องมือสำหรับการประเมินทางการศึกษา และชุดวิชาเลือก ได้แก่ การประเมินนโยบาย แผนงานและโครงการ และชุดวิชาการประเมินหลักสูตรและการเรียนการสอน ดังนั้น นักศึกษาจึงมีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการพัฒนาเครื่องมือวัด การพัฒนาตัวชี้วัด มาตรฐาน และเกณฑ์การประเมินสิ่งที่มีประเมินใหม่ ๆ ตามหลักสูตร และนโยบายทางการศึกษาซึ่งมีการปรับเปลี่ยน รวมทั้งการประเมินเป้าหมายต่าง ๆ ทางการศึกษา นอกจากนี้ในการจัดการเรียนการสอน คณาจารย์ประจำหลักสูตรส่งเสริมและให้แนวทางการทำวิจัยโดยให้ทำวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่การทำงาน งานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาที่ทำ จึงทำในประเด็นต่าง ๆ ดังกล่าว ประกอบกับนักศึกษาในหลักสูตรส่วนใหญ่เป็นครูและบุคลากรทางการศึกษาจึงมีความสนใจทำวิจัยเกี่ยวกับการประเมินทางการศึกษา เนื่องจากนักศึกษามีความเข้าใจสิ่งที่มีประเมิน สามารถดำเนินการประเมินได้อย่างครอบคลุมและผลงานวิจัยที่ได้ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อหน่วยงาน และวงการศึกษาได้ กว้างขวาง

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับผลการสังเคราะห์วิทยานิพนธ์ ด้านการวัดและประเมินผล ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (บุญศรี พรหมมาพันธุ์ และคณะ 2554) พบว่าประเด็นของวิทยานิพนธ์ สอดคล้องกัน ทั้งนี้เนื่องจากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เปิดสอนสาขาวิชาการประเมินการศึกษา ประเด็นของการทำ

วิทยานิพนธ์จึงเน้นไปในการพัฒนาเครื่องมือ หรือวิธีการที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการประเมิน รวมทั้งทำวิทยานิพนธ์ในประเด็นการประเมินเป้าหมายต่าง ๆ ทางการศึกษา ส่วนการสังเคราะห์วิทยานิพนธ์ของมหาวิทยาลัยอื่นเปิดสอนสาขาที่แตกต่างไป เช่น การวัดและประเมินผลการศึกษา (ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์ 2549) และสาขาการวิจัยและประเมินทางการศึกษา (รุ่งทิพย์ ศักดิ์สุปรีชา 2554) ประเด็นที่ศึกษาจึงแตกต่างกันไป แต่ทั้งนี้การสังเคราะห์งานวิทยานิพนธ์ล้วนมุ่งศึกษาวิธีวิทยาด้านการวัดผล หรือการวิจัยหรือการประเมินที่สังเคราะห์ได้จากวิทยานิพนธ์

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 งานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษาได้มีการพัฒนานวัตกรรมทางการประเมินการศึกษาจำนวนมาก ทั้งเครื่องมือวัดที่เป็นเครื่องมือมาตรฐาน ตัวชี้วัด เกณฑ์ และมาตรฐานการประเมิน ระบบสารสนเทศ รูปแบบ/ระบบการประเมิน นวัตกรรมเหล่านี้ได้รับการพัฒนาและตรวจสอบจนมีคุณภาพดี จึงควรมีการนำไปใช้ประโยชน์ กล่าวคือ

1.1.1 นวัตกรรมประเภทเครื่องมือวัด ได้แก่ แบบประเมินทักษะ แบบประเมินความสามารถในการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียน แบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และแบบทดสอบวินิจฉัย เครื่องมือวัดดังกล่าวพัฒนาในลักษณะของเครื่องมือมาตรฐาน มีการตรวจสอบคุณภาพและพัฒนาจนมีคุณภาพดีตามเกณฑ์ เครื่องมือวัดเหล่านี้ สร้างขึ้นเพื่อวัดตัวชี้วัดสำคัญของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และตัวชี้วัดในการประเมินคุณภาพการศึกษา ดังนั้น สถานศึกษาสามารถนำเครื่องมือวัดดังกล่าวไปใช้วัดและประเมินความสามารถของนักเรียน เพื่อให้ได้ข้อมูลไปใช้ในการพัฒนานักเรียนให้มีความสามารถ คุณลักษณะ หรือทักษะ ตามที่พึงประสงค์

1.1.2 นวัตกรรมประเภทตัวชี้วัด เกณฑ์ และมาตรฐาน เป็นตัวชี้วัด เกณฑ์ หรือมาตรฐานที่สำคัญของหลักสูตรการศึกษา สามารถนำไปใช้ในการประเมิน เพื่อทำให้การประเมินมีความถูกต้อง เชื่อถือได้

1.1.3 นวัตกรรมประเภทระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพ ระบบสารสนเทศเพื่อการประเมิน รูปแบบการประเมิน ระบบประเมินคุณภาพ สามารถนำไปใช้หรือประยุกต์ใช้ให้เป็นประโยชน์ในการประเมิน

1.2 งานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาที่เป็นการประเมินเป้าหมายต่างๆ ทางการศึกษา ได้แก่ หลักสูตร นโยบาย โครงการ รวมทั้งกิจกรรมต่างๆ ผู้เกี่ยวข้องกับการประเมินดังกล่าว สามารถนำผลการประเมินไปใช้เป็นแนวทางการปรับปรุง/พัฒนางานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การสังเคราะห์งานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษาครั้งนี้ ศึกษาเฉพาะงานวิจัยของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ในโอกาสต่อไปควรสังเคราะห์งานวิจัยด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาจากสถาบันการศึกษาแห่งอื่นด้วย เพื่อให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาในภาพรวมของประเทศ

2.2 การสังเคราะห์งานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาในครั้งนี้มุ่งสังเคราะห์งานวิจัยด้านข้อมูลทั่วไป และคุณลักษณะของงานวิจัย ผลการสังเคราะห์ได้ข้อค้นพบกว้างๆ เกี่ยวกับงานวิจัยที่มหบัณฑิต และคุยภูบัณฑิตทำ

ดังนั้นเพื่อให้ได้องค์ความรู้ในประเด็นที่เฉพาะเจาะจง ควรสังเคราะห์งานวิจัยในประเด็นเนื้อหาต่างๆ เช่น การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการประเมินโครงการ การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผล เป็นต้น

2.3 ควรมีการทำวิจัยพัฒนานวัตกรรม ทั้งการพัฒนาเครื่องมือวัด การพัฒนาระบบสารสนเทศในการประเมิน/ประกันคุณภาพ การจัดทำฐานข้อมูลเพื่อการประเมิน/ประกัน สอดคล้องกับสมรรถนะ หรือตัวชี้วัดใหม่ๆ ตามหลักสูตรการศึกษา โดยใช้เทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อให้ได้นวัตกรรมที่ใช้ได้สะดวก และประมวผลได้รวดเร็ว

2.4 ควรมีการพัฒนาเครื่องมือวัดสมรรถนะ หรือตัวชี้วัดใหม่ๆ ตามหลักสูตรการศึกษาที่ใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ เช่นพัฒนาแบบวัดทักษะในศตวรรษที่ 21 แบบวัดค่านิยมของคนไทย และการวัดในระบบออนไลน์ เพื่อให้สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายและประมวผลได้สะดวก รวดเร็วยิ่งขึ้น

2.5 ควรมีการพัฒนาาระบบสารสนเทศ หรือฐานข้อมูลเกี่ยวกับการประเมิน/การประกันคุณภาพ เพื่อให้มีข้อมูลซึ่งสามารถใช้ประกอบการตัดสินใจในการบริหารงานได้อย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ

2.6 ควรมีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบายใหม่ๆ ทางด้านการศึกษาเพื่อนำผลมาใช้เป็นแนวทางการพัฒนางานในระยะต่อไป

บรรณานุกรม

- ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์. (2549). *การสังเคราะห์วิทยานิพนธ์หลักสูตรศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ*. สงขลา: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- บุญศรี พรหมมาพันธุ์ และคณะ. (2554). *การสังเคราะห์งานวิจัยจากวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช*. นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- รุ่งทิพย์ ศักดิ์สุปรีชา. (2554). *การสังเคราะห์วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาการวิจัยและประเมินทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์)*. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.